

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-697931- III/12/AN

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 21. III. 2012

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że na tle jednej ze skarg wyłonił się problem wygaśnięcia prawa do zasiłku stałego przysługującego na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz.1362 ze zm.) osobie uprawnionej w związku z odbywaniem kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie odbywającej karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Osobie tymczasowo aresztowanej zawieszają się prawo do świadczeń z pomocy społecznej. Za okres tymczasowego aresztowania nie udziela się świadczeń (ust.2). Z kręgu beneficjentów pomocy społecznej wyłączone więc osoby odbywające karę pozbawienia wolności i tymczasowo aresztowane. Osoby odbywające karę pozbawienia wolności tracą prawo do wszystkich świadczeń pomocowych i nie nabywają uprawnień do świadczeń w czasie przebywania w zakładzie karnym.

Należy jednak zwrócić uwagę, że z kategorii świadczeniobiorców ustawa o pomocy społecznej wyłącza jedynie osoby odbywające karę pozbawienia wolności, a nie osoby, wobec których taką karę orzeczono, a które jeszcze nie zaczęły jej odbywać. Z tych samych powodów art. 13 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej nie powinien mieć zastosowania do osób, którym udzielono przerwy w wykonywaniu kary (art. 153 k.k.w.). Należy także przyjąć, że zawieszenie wykonania kary osadzenia w zakładzie karnym daje możliwość skutecznego ubiegania się o wsparcie z pomocy społecznej (pod warunkiem spełnienia pozostałych przesłanek). Utrata uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej dotyczy więc tylko osób odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym (a nie wszystkich na nią skazanych).

Od 1 września 2009 roku weszła w życie ustawa z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. z 2010 r., Nr 142 poz..960 ze zm.). Zgodnie z art. 2 tej ustawy system dozoru elektronicznego jest jednym z systemów wykonywania kary pozbawienia wolności, polegającym na kontrolowaniu zachowania skazanego przebywającego poza zakładem karnym przy użyciu aparatury monitorującej, czyli urządzeń elektronicznych oraz instalacji i systemów, które zawierają służące tej kontroli podzespoły elektryczne lub elektroniczne. Kontrolowanie zachowania skazanego dotyczy przestrzegania przez skazanego nałożonego na niego przez sąd penitencjarny obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu lub w innym wskazanym miejscu w wyznaczonym czasie, jak również obowiązku powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach lub zakazu zbliżania się do określonej osoby. Wykonywanie przez skazanego nałożonych na niego przez sąd penitencjarny obowiązków podlega ścisłej kontroli i ma na celu wychowawcze oddziaływanie i zapobieganie powrotowi do przestępstwa lub przestępstwa skarbowego. Art. 6 ust. 1 ustawy stanowi natomiast, że sąd penitencjarny może udzielić zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności nieprzekraczającej jednego roku w systemie dozoru elektronicznego skazanemu na taką karę, posiadającemu określone miejsce stałego pobytu oraz zgodę osób pełnoletnich wspólnie z nim zamieszkujących, jeżeli jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary oraz jeżeli względy bezpieczeństwa i stopień demoralizacji, a także inne szczególne okoliczności nie przemawiają za potrzebą jego osadzenia w zakładzie karnym, a udzieleniu takiego zezwolenia nie stoją na przeszkodzie warunki mieszkaniowe skazanego umożliwiające funkcjonowanie systemu dozoru elektronicznego, a także możliwości techniczno-organizacyjne wykonywania tego dozoru przez upoważniony podmiot dozoru. Osoba odbywająca karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego samodzielnie musi zapewnić sobie odpowiednie warunki mieszkaniowe, wyżywienie, odpowiednią do pory roku odzież, bieliznę oraz obuwie, środki czystości i higieny osobistej a także środki na zaspakajanie innych niezbędnych potrzeb życiowych. Możliwa jest także sytuacja, że zobowiązana jest ona także do zaspakajania potrzeb małoletnich dzieci pozostających pod jej opieką rodzicielską.

Odmienność sytuacji życiowej osób odbywająca karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, które muszą samodzielnie zaspokajać podstawowe potrzeby życiowe, w stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym, które są zwolnione z zaspakajania własnym staraniem podstawowych potrzeb bytowych jest oczywista i bezsporna. Zatem w wypadku osób odbywająca karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego wyeliminowana zostaje przesłanka, która legła u podstaw wyłączenia skazanych, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych, z kręgu podmiotów uprawnionych do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w sprawie podjęcia inicjatywy legislacyjnej, która pozwoli objąć osoby odbywające karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego systemem świadczeń z pomocy społecznej.

Ło,03 wyrosy scowden

Jana Jipom.